

52.

PROGRAMMA

QVO

PRÆLECTIONVM RATIONEM

INDICAT

PAVCISQVE SIMVL IN ANTECESSVM
DEMONSTRAT

SOLEM NON ESSE
IGNEM,

HIERONYMVS LVDOLF,

PHIL. ET MED. DOCTOR,

FACVLT. PHIL. IN ALMA ET PERANTIQA GERANA
ASSESS. EXTR. ET PROF. PVBL.

ERFORDIÆ,

LITTERIS JOH. CHRISTOPH. HERINGII,

ACAD. TYPOGR.

DE quo PHILIPPVS MELANCHTON jam olim conquestus est, dicens: REFORMATORES HABVI MVLTOS; ADJVTORES PAVCOS; id jure meritoque Philosophorum Princeps, ARISTOTELES, recentioribus Philosophis atque Physicis hodiedum objiceret. Corruptus enim idem multos inter eruditos etiam invaluit mos, ut multi horum, exemplo vulgi, aliorum ex damno lucrum & aliorum ex morte vitam sperantis, gloriam non nisi in contemnendis aliis, præcipue veteribus, de re litteraria sufficienter jam jam meritis, quærant. Optime hinc operam in detegendis aliorum erroribus se impendisse existimant, & quamprimum contra Auctoris cujusvis asserta vel tantillum veritati similis afferre videntur, illum statim erroris arguunt, ejusque fundamenta destruunt, & de novo Systemate condendo

do cogitant, quo vix publicato, subsequitur & alter hu-
jus reformator, noviorisque Systematis exstructor. Lon-
ge utiliorem & gloriosorem vero susciperent laborem,
qui fundamenta, summa cum studio a veteribus posita
nondum vero demonstrata, clarius exponere; minime
perspicua illustrare; nimis concinna explanare annite-
rentur. Honorem præcipue primis disciplinæ cujusvis
conditoribus habendum, ipsa æquitas, virtusque huma-
nitatis exigit. Stupendis enim hi, in separanda luce
tenebris, laboribus jam defatigati, multa nobis relique-
re non demonstrata, ut quoque supersit posteris, in que
vires ingenii exercere queant. Minime itaque eorum
asserta, summa nisi urgeat necessitas, refutanda, sed po-
tius defendenda sunt. Quare ab hoc tramite recto lon-
ge mihi aberrasse videtur *P. Christophorus SCHEINERUS*,
qui Ingolstadii mense Majo anni 1611. uno vix
oculo Astra Borbonia observans, altero mox oculi
summi ARISTOTELIS de Sole assertum ceu falsum
aspicit. Sapientum iste Magister, rationibus non con-
temnendis motus, negavit, Solem esse igneum, dum
dicit *Lib. II. de Cælo Cap. 7. Nobis tamen, quod astra
inferiora hæc calefiant, persuadere non debet, igneam illi
esse substantiam. Caloris enim illius non ignis, sed motus
tionis celeritas causa est. Item, Lux & calor generatur
ab his, attrito aëre ab horum latatione.* Veritas hujus su-
ficienci ratione munitæ sententiæ SCHEINERO videtur
destr

destructa per macularum in Sole existentiam. Me-
uens hinc Aristotelicorum iram, honore primi macula-
rum harum observatoris carere maluit, ideoque suo sub
nomine observationes has publico primus tradere mi-
nime ausus est. *Vid* WOLFFII *Anf. Gr. der Astronomie*
§. 249. Cum tamen nil minus ex observatis in Sole
maculis sequatur, quam sequens conclusio: *Solem esse*
ignem. Eadem enim a maculis Solis ad ejusdem igneam
substantiam est consequentia, ac a baculo in angulo
tante ad futuram pluviam. Et mirandum sane, cele-
berrimos ac ingeniosissimos Physicos & Mathematicos
eadem legisse vestigia e. g. GALILÆVM, in *Tr. de mac.*
Solar. Item STURMIVM in *Phys. Concil. P. spec. Sect.*
ost. C. 2. §. 3. Potius vero eadem maculæ confir-
mant Philosophorum Primicerii sententiam, SOLEM
NON ESSE IGNEM; siquidem, recte concludendo,
nil aliud ex apparitione harum macularum sequi po-
tuit, quam 1) quod ex Sole vapores ascendant, WOLFF.
c. §. 242. 2) quod sint nubes Solis, 3) quod Sol
habeat atmosphæram, in qua nubes ascendere possunt,
ibid. §. 243. & 4) ex præcipitatione harum nubium ad
Solem sequitur, Solem esse corpus heterogeneum, va-
sque mutationibus obnoxium, *ibid. §. 245.* 5) quod
Sol circa axin moveatur, *ibid. §. 246.* Consideret quæ-
runt quis Terram nostram, & certe easdem in ea, ac
Sole, reperiet circumstantias, nempe 1) ex Terra ascen-
dunt

dunt vapores, 2) qui vocantur *nubes*, atque ratione durationis idem fere observant tempus, ac Solis *nubes*, nempe per 1. 2. 3. 10. 15. 20. 30. 40. dies durant. 3) Terram circumdat atmosphaera; 4) *nubes* praecipitantur ad Terram, & Terra est corpus heterogeneum multisque variationibus obnoxium; 5) movetur Terra circa axin. Eadem ergo in Terra inveniuntur macularum phaenomena, & tamen, experientia teste, Terra nostra non est ignis, hinc nullo modo ex Solis maculis sequi potest, quod Sol sit ignis, immo, quia maculae Solis tantam Solis cum Terra exhibent analogiam, meliori jure ulterius concludere licebit, SOLEM QUOQUE NON ESSE IGNEM. Salva ergo stat adhuc thesis nostri universae naturae Magistri, contra objectiones a maculis desumptas. Nec video, quid juvare nos possit Solis ignea natura, ad caloris, quem Sol in Terra nostra producit, explicationem, cum a vehementissimo igne, nil nisi effectum luminis, minime vero caloris, sentiamus in longiori distantia. Ergo Sol, si etiam igneae naturae esse credatur, lumen quidem nobis dare potest, calorem autem quod attinet, dicta BVRGERSDICII in *Colleg. Phys. Diff. XI. §. 4. in f.* merito hic erunt applicanda: *Quomodo, ait, lux illuminando calorem gignat, nescio an explicari possit: me sane modus iste latet.* Alias igitur in causas hujus caloris inquirendum esse, quilibet concedet, ad quas eruendas satis superque sufficient data ex

Physica atque Mathesi deprompta. Cum autem angustior hæc pagina non ferat ulteriorem argumentorum deductionem, id fiet in Dissertatione peculiari, eruditorum disquisitioni proxime subjicienda, qua demonstrare conabor, SOLEM NON ESSE IGNEM. Minime sane eo me impellit turpis quidam aliis contradicendi pruritus, sed quia multorum phænomenorum sufficiens inde dari potest ratio, e. g. cur planetæ viciniore celerius moveantur remotioribus, & minores sint, tantaque inter eos existat distantia; quod Luna nativam possideat lucem, sed debilem, in ecclipsi totali & novilunio; cur Sol circa axin moveatur, idque spatio 27. dierum, & insigni gaudeat magnitudine. Dein ab anxia pabuli ignis hujus cura nos liberat. Porro, quod fons hic luminis non sit locus principis tenebrarum & damnatorum, sed potius probat, quod Sol sit corpus terræ nostræ simile, adeoque inhabitari possit a creaturis, ignis destructioni pariter obnoxiiis. Tandem exinde patet, Terram nostram, pro virium suarum modulo, in corpore Solari itidem luminis & caloris producere effectum, adeoque Terram nostram mutua & debita Soli persolvere officia. Hæcce Proœmii loco Dissertationi dictæ præmittere volui, cum sub auspiciis *Eminentissimi ac Celsissimi Principis ac Domini, Domini PHILIPPI CAROLI, S. Sed. Mog. Archiepiscopi, S. R. I. per Germaniam Archicancellarii, Principis Electoris,*

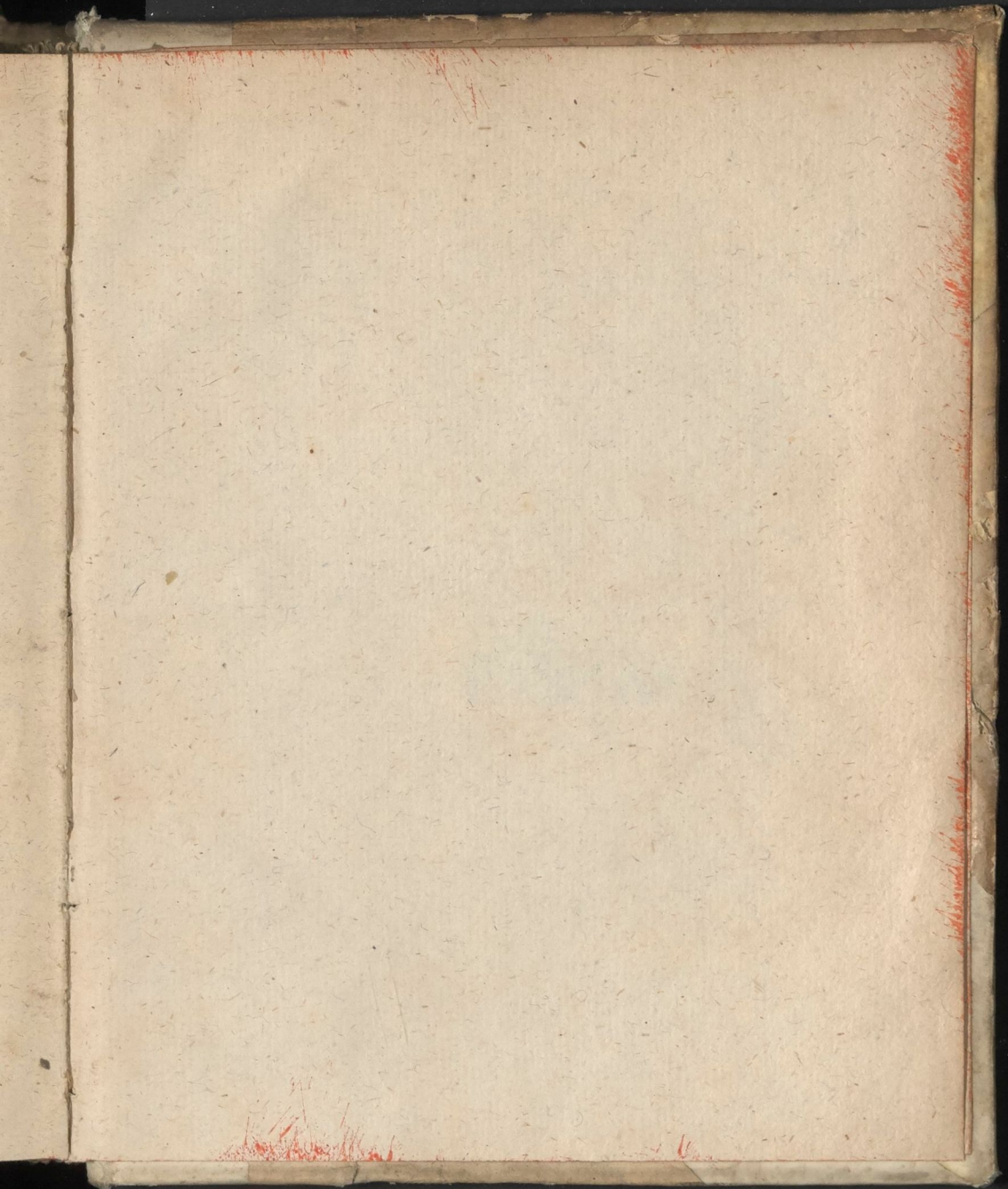
ris, Domini mei longe clementissimis Pro-Principe,
Reverendissimo ac Illustrissimo Domino, Domino AN-
SELMO FRANCISCO ERNESTO L. B. DE
WARSBERG, Eccles. Metrop. & Cathed. Mogunti-
nensis, Trevirensis & Spirensis Praeposito, Chori Episco-
po, Eminentissimi & Celsissimi Principis Electoris Mo-
guntini Consiliario intimo, Domino meo perquam gratio-
so; Sceptra Academica tenente, Reverendissimo atque
Amplissimo Domino, Domino JOANNE DANIE-
LE RICHARDO SPOENLA, Eccles. Colleg. ad
S. Sever. Canon. Capitul. & Scholast. S. S. Theol. Do-
ctore, Sacrae Facultatis & Judicii Ecclesiastici Assessore,
ejusdemque Facult. Prof. Publ. ord. longe meritissimo,
Amplissima Facultas Philosophica, praevia, Celeberrimo-
rum Dominorum Corporis Majoristici Assessorum &
Professorum ordinariorum, praesentatione benignissima,
me tanquam Facultatis Philosophicae Assessorem Extra-
ordinarium & Professore Publicum recepit, atque
collata hac dignitate excitavit, ut, pro viribus a Deo
concessis, Nobilissimae Juventuti Studiosae qualicunque
mea inservirem opera. Cum itaque mathematicae pra-
primis mihi incumbant exponendae veritates, qui pos-
sum melius has explere partes, quam si ipsum corpus hu-
manum secundum hujus disciplinae normam sapientissi-
me exstructum esse monstrem. Hos autem labores eo
lubentius suscipiendos esse putavi, quo certius persuasum
mihi

mihi habeo, eos omni eruditionis generi deditis gra-
tos acceptosque fore, præcipue si iisdem infimul verita-
tes physicæ jungentur. S. S. Theologiæ enim & Le-
gum Cultores multum juvat, se ipsos intimius nosce-
re, quo, quid ipsis conducatur noceatque, sciant. Medi-
cinæ vero Studiosos demonstrationis actionum corpo-
ris humani sani mathematicæ & physicæ procul dubio
haud pœnitebit, si videbunt, dulcem Mathesin & Physi-
cam famulari studio medico. Volente itaque & assi-
stente Summo Numine diebus Martis & Jovis hor. III.
pom. *Structuram Corporis humani mathematicam æque
ac physicam* publice explicabo, ad quas Lectiones die
29. Novembr. inchoandas, Nobilissimos atque hono-
ratissimos Dn. Auditores ea qua par est humanitate ad
ædes meas invito. Privatim hor. XI. *Physicam theore-
tico-experimentalem*, præeunte Celeb. HAMBERGERO,
continuabo. Nec iis deero, qui meam operam in ex-
plicandis Matheseos partibus desiderant. P. P. Dom.
XXII. p. Trinit. M DCC XL.

00 A 6274

ULB Halle

3

002 913 380

56

18

Reha ✓

